

5. Кіндрат В. К. Патріотизм В. О. Сухомлинського / В. К. Кіндрат // Зб. матеріалів III Всеукраїнських пед. чит. «Василь Сухомлинський і сучасність». – Вип. 3. – Умань, 1996. – С. 29-31.

6. Бех І. Д. Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді / І. Бех, К. Чорна. Київ. – 2014. – 29 с.

7. Педагогічний словник для молодих батьків / АПН України. Ін-т пробл. виховання, Держ. центр соц. служб для молоді; Авт. колектив: Т. Ф. Алексеєнко, Л. В. Артемова, Н. І. Баглаєва. – К., 2002. – 244 с.

8. Стьопіна О. Г. Виховання патріотизму у студентської молоді засобами мистецтва / О. Г. Стьопіна. – Автореф. канд. пед. наук. – Луганськ – 2007 – 23 с.

Свистак-Яроцька О.Л.

здобувач,

вчитель початкових класів,

Хмельницька спеціалізована школа I ст. № 30

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ШКІЛЬНИЦТВІ ЯПОНІЇ

Вивчення керівних засад здійснення екологічної освіти в країні показує важливе місце екологічної освіти в системі освіти Японії, відповідальність японського суспільства за стан природного середовища та усвідомлення необхідності гармонійного співіснування людини та навколишнього середовища.

В Японії термін «екологічна освіта» вперше було вжито в 1970 році в газеті «Ніхон Кеізаі» (Nihon Keizai Shimbun) у статті під назвою «Екологічна освіта, яку здійснюють США». Термін був взятий з колонки «екологічна освіта», включеної в розділ «Підручник забруднення Президента Ніксона». Термін також використовувався в роботах Масао Оучі (Masao Ouchi) «Сучасні теми наукової освіти та екологічного просвітництва» (1972) та Казухіко Накаяма (Kazuhiko Nakayama) «Екологічна освіта» (1973). З матеріалів Конференції ООН щодо проблем навколишнього середовища (Стокгольм, 1972) термін перекладався як «освіта про навколишнє середовище». Через те, що раніше вживався термін «освіта забруднення», термін «екологічна освіта» зазнавав критики, зміна назви вважалась за спробу відвернутись від проблем забруднення природи [1].

В 1991-1992 роках Міністерство освіти Японії опублікувало методичні рекомендації з екологічної освіти для вчителів «Керівництво по викладанню екологічної освіти», які складаються з трьох частин: для середньої школи (1991), для початкової школи (1992), тематичні дослідження та приклади навчальної діяльності для початкової та середньої школи (1995). В документах визначено екологічну освіту як «розвиток громадянина, що добре знає та усвідомлює проблеми навколишнього середовища, спроможний міркувати, висловлювати судження про зв'язок діяльності людини та навколишнього середовища, прагнути до створення кращого середовища та приймати відповідальні моделі поведінки стосовно навколишнього середовища». Ці книги вперше представили концепцію національної освітньої політики, в них обговорюються питання збереження довкілля, необхідність екологічної освіти, основні поняття екологічної освіти. Зважаючи на глобальні питання екологічної освіти і концепцію суспільства сталого розвитку, було

представлено прагнення відмовитись від екологічної освіти, яка обмежується навчанням теоретичних знань.

За матеріалами Міністерства освіти 1991 року, мета екологічної освіти визначається таким чином: «Виховувати людину, яка має інтерес до знань про довкілля та проблеми довкілля, має правильне та повне розуміння ролі людської діяльності в довкіллі, озброєна методами, рівнем мислення і судження з метою брати активну участь в діяльності по збереженню та покращенню стану довкілля, діяти з відчуттям відповідальності до навколишнього середовища».

Відповідно до «Методичних рекомендацій вчителям щодо здійснення екологічної освіти», виданих Міністерством освіти в 1995 році, головні цілі екологічної освіти в початкових школах Японії наступні:

1. Підвищення чутливості до навколишнього середовища.
2. Усвідомлення важливості діяльності та досвіду, пов'язаних з довкіллям.
3. Усвідомлення важливості зв'язку особистої діяльності та найближчого довкілля [2].

У Японії діє «Закон про сприяння екологічній освіті», прийнятий в 2003. В Статті 2 подано наступне визначення екологічної освіти:

Екологічна освіта означає освіту і навчання, пов'язане з збереженням довкілля та поглибленням розуміння необхідності збереження навколишнього середовища [3].

В Статті 3 Закону про сприяння екологічній освіті описуються основні принципи екологічної освіти, серед яких – прагнення до суспільства, що зберігає, плекає багате природне оточення, суспільства з низьким рівнем впливу на довкілля, залучення екологічної освіти для формування поваги до громадян, що займаються волонтерською діяльністю, поглиблення інтересу до природоохоронної діяльності через практичні заходи в природному оточенні (ліси, парки, ріки, озера тощо), підтримка можливості природоохоронної діяльності та екологічної освіти привернути увагу громадян до проблем гармонізації відносин діяльності людини (промисловість, рибальство, лісництво тощо) та навколишнього середовища, вивчення питань культурної та історичної спадщини щодо збереження природи в місцевому регіоні [3].

На основі «Закону про сприяння екологічній освіті» в 2004 році було прийнято «Основну політику щодо посилення мотивації збереження природи та розвитку екологічної освіти» (внесено поправки в 2012). В документі наголошено, що в екологічній освіті важливо не тільки отримання знань, а також розвиток особистості, яка здатна діяти за власними судженнями. Екологічна освіта спрямована на формування ідеальної людини, яка на основі правильного розуміння зв'язку між природою і людиною, відповідальності за свої дії, може самостійно приймати участь в створенні суспільства сталого розвитку; яка розуміє свою відповідальність як члена родини та місцевої громади вести спосіб життя, дружній до довкілля, бере участь в акціях по захисту довкілля, намагається вирішувати екологічні проблеми в трудовій діяльності [4].

З огляду на те, що довкілля варіативне у формах присутності в житті людини, соціальній та економічній активності, має велике значення поєднання різних заходів екологічної освіти. Концепція здійснення екологічної освіти в Японії базується на ідеї, що різні місця, об'єкти та заходи екологічної освіти повинні бути взаємопов'язані.

В плані уряду Японії щодо розвитку освіти (2008), наголошено, що для розвитку екологічної освіти необхідно співпрацювати відповідним

Міністерствам та відомствам, місцевих органів влади, знаходити можливості для навчання в сім'ях, школах, громадах і компаніях, поліпшити рівень підготовки кадрів, що здійснюють екологічну освіту. Уряд також рекомендує школам впровадження та розвиток екологічної освіти, яка базується на практичній діяльності учнів.

Грунтовною підтримкою для здійснення екологічної освіти в школах Японії є нормативно-правова база, серед якої, окрім головних законів, якими керується загальна освіта, Основний Закон про довкілля (1993), Закон про підвищення мотивації збереження навколишнього середовища (Закон про сприяння екологічній освіті) (2003), «Основна політика щодо сприяння екологічній освіті та розвиток готовності охороняти навколишнє середовище» (2004, 2012 – з урахуванням поправок в Законі про сприяння екологічній освіті), Урядовий План дій в Японії для втілення в життя ідей «Десятиліття освіти для сталого розвитку» (2006), Програма екологічної нації 21 століття (2007), Програма «21 століття освітніх екологічних ініціатив – здійснювати екологічну освіту в будь-який час, будь-де, для всіх», Проект Міністерства освіти «Зелений план розвитку екологічної освіти» (2004) та інші.

Список використаних джерел:

1. Iguchi Taisen (2002) History of Environmental Education. Okazaki National Research Institutes, Japan, pp. 17-19.
2. Masahiro Takahashi and Osamu Abe Japanese Experiences and Trend on Environmental Education Environmental Education Project, Institute for Global Environmental Strategies (IGES) SANYOPRINT Co., Ltd., Yokohama, Japan. – 2002.
3. Law for Enhancing Motivation on Environmental Conservation and Promoting of Environmental Education [Електронний ресурс] // Ministry of the Environment / Government of Japan – Режим доступу до документу: http://www.env.go.jp/en/laws/policy/edu_tt.pdf
4. Basic Policy Concerning the Enhancement of the Motivation for Environmental Conservation and the Promotion of Environmental Education // Outline of Environmental Education in Japan. February 2005, International Education / cooperation Base System Construction Project – Environmental Education, Ministry of Education, Culture, Sports, science and Technology Field Studies Institute for Environmental Education, Tokyo Gakugei University, p. 1.

Соляр Л.В.

*спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист;*

Омелько М.А.

*спеціаліст вищої категорії,
викладач облікових дисциплін,*

*Могилів-Подільський технолого-економічний коледж
Вінницького національного аграрного університету*

МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНО КОМПЕТЕНТНОГО ПЕДАГОГА – ЗАПОРУКА ЯКІСНОГО ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

В умовах оновлення змісту освіти, створення нових освітніх стандартів, оновлення й перегляду навчальних програм, змісту навчально-дидактичних матеріалів, форм і методів навчання сьогодні відбувається формування професійно компетентного педагога. Саме якість навчально-виховного процесу навчального закладу, його результати певною мірою залежать від педагога, його